

eller aandeligt, skulde de blot henvende sig til ham, saa skulde han se at hjælpe dem. Da saa nogen Tid efter en Student kom og bad ham om et Laan paa 10 Kroner, blev Professorens yderst forbauset over, at han kunde stille en saadan Begæring, og da han saa mindede Professorens om hans Løfte om at hjælpe ham, naar han kom i Trang, sagde Professorens: Har jeg lovet det, har jeg i alt Fald ikke ment det. Naar de Herrer, der stemme imod dette Forslag, komme ud til Smaakaarsfolk mellem deres Vælgere, vil jeg raade dem til at være lige saa ærlige over for dem, som Professorens var det over for Studenten, og sige ganske aabent til dem: Har jeg lovet at arbejde for en Alderdomsforsørgelse, har jeg i alt Fald ikke ment det. Jeg tror, de ville staa sig meget bedre derved, thi Vælgerne ville dog alligevel komme til at stønne, at Ord uden Handling ere ikke meget værd (Dalsgaard: Det er rigtigt!) Ja, fuldstændig rigtigt, naar man taler om, at man vil arbejde for Alderdomsforsørgelse, og stemmer imod det, naar der er Lejlighed til, at det kunde lade sig gøre, saa forekommer det mig saa temmelig at være Ord uden Handling.

Naar jeg endelig skal tale lidt om de enkelte Punkter i dette Forslag, skal jeg gøre det i al Korthed. Naar der særlig i Dag af det ærede Medlem fra Mors (C. Navn) blev peget paa det frygtelige, synes jeg næsten, det kunde se ud til at være, at selv Folk, der i Forvejen vare under Fattigvæsenet, kunde saa denne Understøttelse, ja endog saa Forbrydere, saa er det ikke noget ganske nyt. Jeg skal ikke beskylde det ærede Medlem for Plagiat, men jeg vil blot sige saa meget, at jeg læste det næsten ordret for nogle Dage siden. Husker jeg ikke fejl, var det i „Nvisen“, og jeg veed saa ikke, om jeg skal gratulere „Nvisen“ eller det ærede Medlem fra Mors til den fuldstændige Overensstemmelse, der er til Stede. Det er nu noget, jeg aldeles ikke har det allermindste imod. Jeg vilde anse det for en stor Uretfærdighed, om en Mand eller en Kvinde, fordi de under en Ehdom maa ty til Fattigvæsenet, derfor skulde være udelukkede fra Understøttelse. Og hvad et Menneske, der har været straffet, angaar, da vil jeg blot sige saa meget, at fordi et Menneske, der maaste har en mangelfuld Dphsning, og maaste har faaet en meget mangelfuld Opdragelse, af en eller anden Grund, maaste næsten tvungen af Nød og Glendighed, er kommen til at forgribe sig og er kommen i Kollision med en eller anden Lovparagraf, derfor anser jeg aldeles ikke det Medlem af Samfundet for at være et saadan Uhyre, at han næsten skulde jages

som et Dyr. Og jeg tror nok, at naar vi ville se paa, hvorledes hele vor Samfundsordning er, maa vi vistnok gribe i vor egen Barm, særlig da Lovgivningsfaktorerne, og sige, at vi ere sandelig ikke uden Skyld i, at mange stakkels Mennesker komme ind paa Forbryderbanen, naar de sociale Forhold virkelig ere saadanne, som de ere. Og desuden er der jo dette, at vi ere ikke fuldstændig visse paa i vore Dage, at der bliver taget lige hensynsløst paa bedrestillede og paa Smaakaarsfolk, og at Loven i det hele bliver gennemført lige strengt i Konsekvenserne overfor alle. Og vi maa huske paa, at Smaakaarsfolk ere jo meget lettere at faa Jingre i end de bedrestillede; Smaakaarsfolk have f. Eks. ikke Gøne til og Betingelser for at kunne leje Vidner, der kunde vidne imod dem, til at rejse bort, eller saadan noget lignende. Det er noget, Smaakaarsfolk aldeles ikke formaa, medens det jo kunde tænkes, at Folk, der vare bedre stillede, kunde gøre det, saa det kunde jo være, dersom Loven blev gennemført lige hensynsløst overfor de bedrestillede og overfor de Smaa, at da mange af dem, der gælde for Samfundets Støtter, kunde komme ind under den Rubrik, der har til Overskrift: Forbrydere. Jeg tror altsaa, at man maa være varsom med uden videre at støde dem bort, der har forset sig mod en eller anden Lovparagraf; jeg kan ikke være med til det. — Noget andet i Forslaget er jeg derimod ikke ganske enig i. Det er navnlig § 3, jeg ønsker affattet lidt anderledes. Jeg havde tænkt mig, at det var tilstrækkeligt, naar vi stregede en hel Del ud, saaledes at Paragraffen kom til at lyde: „Bed ubemidlede fortaas enhver Mand eller Kvinde, der efter sine Livsvilkkaar maa regne paa Fattigvæsenet eller Bølgørenheden som en rimelig Tilflugt for den Alder, i hvilken den personlige Erhvervsøevne glipper.“ Jeg forstaaer ikke, hvorfor alle de andre mange beskrivende Ord skulde med, og navnlig da dette: „Husmænd uden Landbrug.“ Det er nemlig ingen Hemmelighed, at f. Eks.ovre i Sylland er der mange Familier, der sidde med et lille Landbrug til et Par Køer, og som dog saa Hjælp af den frie Fattigkasse, thi naar de saa en lille Hjælp, kunne de holde sig, hvormod de ellers maatte paa Fattigvæsenet. Ja, jeg kender endog saa flere Eksempler — f. Eks. i Hammerum Herred — paa, at en Mand har siddet med en Ehdom, hvor der er holdt et Par stærke Arbejdsstude og et Par Køer, og dog har Kommunen betalt en Del af Renten, thi det var den eneste Maade, hvorpaa han kunde holdes fra Fattigvæsenet; Kommunen var bedre tjent dermed, og det var mere human overfor